

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. I. [i. e. § II.] Quinam præstare debent juramanturm Calumniæ, vel non?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

Et hinc à juramento de veritate dicenda differt, quòd illud præstetur in causis civilibus & criminalibus, juramentum autem veritatis in spiritualibus, & his annexis; quòd juramentum calumniæ sit juramentum credulitatis, alterum verò de veritate, sit juramentum scientiæ, (saltem de jure, quidquid sit de praxi & consuetudine, juxta quam sufficit, ad hoc juramentum, credere, quòd verum sit, quòd dicit) & quòd denique juramentum calumniæ plura contineat, juramentum verò veritatis tantùm sit de veritate dicenda. A juramento autem malitiæ differt, quòd juramentum calumniæ regulariter semel tantùm in causa tota præstetur post litem contestatam, malitiæ verò juramentum toties exigi possit, quoties contra litigantem partem est præsumptio de exceptione v.g. malitiosè proposita &c. præstari autem necessariò debet juramentum calumniæ, si ab alterutra parte exactum fuerit, non obstante appellatione, quam in causa principali pars litigans fecit, ita ut in tali casu ad substantiam processûs pertineat, & nullus ille processus sit, quando exactum quidem, præstitum tamen juramentum calumniæ non fuit; & quamvis tacitè remitti possit hoc juramentum calumniæ, in quantum scilicet à parte non exigitur, ita ut in tali casu validus processus sit, *c. l. h. t. in 6. §. propter.* per pactum tamen expressum, aut consuetudinem introductam remitti non potest, juxta *sic c. juncta Gloss. V. Tacite Co. Carterum §. h. t.* etiamsi à Iudice tantùm ex officio exigatur, tum quod pactis privatorum favori publico, cui ad plurimas fraudes cavendas conducit juramentum

calumniæ, præjudicari non potest, tum quòd consuetudo talis pluribus fraudibus materiam præbens sit irrationabilis. Potest tamen aliquid conducere hominum probitas, ut ne juramentum hoc à Iudice ex officio exigatur, & per juramentum de veritate dicenda suppleri possit.

§. II.

Quinam præstare debent juramentum Calumnie, vel non?

Regulariter & ordinariè non tantùm personæ principales in judicio litigantes tam actor scilicet quam reus (pro tamen actor, qui prius ad judicium provocavit) per se de calumniâ jurare debent, etiamsi per procuratores agant sed etiam eorum hæredes, si ad hos lis, sive instantia causæ talis devolvatur, cum illi quidem in bona fide respectu hujus causæ esse potuerint, hæredes tamen malam fidem habere. Clerici verò si coram Iudice suo Ecclesiastico in propriis causis litigent, compelli possunt, ad juramentum hoc calumniæ per se præstandum (cum in causis propriis censeantur melius esse informati) si autem agant in causis sanctorum Ecclesiarum, aut coram Iudice non suo, cogi non possunt, ut per se de calumniâ jurent: nec possunt jurare sine consensu sui Episcopi vel Superioris sui immediati, sufficit tamen, si ad Ecclesiam bonum videbitur, præstare illud per Syndicum vel Procuratorem ad causas Ecclesiæ generaliter constitutum *c. In pertractandis §. h. t.*) per quos in judicio tales personæ, præsertim si in dignitate Ecclesiastica constitutæ sint, decentius agent, quàm per se. Sufficit tamen ob

maiores reverentiam, si Episcopus per se litigem in iudicio, ut propositis tantum Evangelis, jurare debeant. Uti colligitur *ex c. ult. h. t.* (nisi causæ arduitas plus exigat etiam respectu Episcopi) si consuetudo aliud non jubeat; sicati autem in causis comunitatis, quæ Syndicum v. g. non habent, satis est, si principalis pars de calumnia juret, ita potest etiam procurator specialis admitti ad iurandum de calumnia, tam in animam propriam, quam in animam sui principalis, si speciale de hoc mandatum habeat, *c. Nullam 3. h. t. in 6.* ut ne huic calumniandi detur occasio, nisi ex officio iudicis parti datus sit talis procurator, quo in casu in animam propriam talis procurator jure non tenetur, cum dolo facere non censetur, quæ facit ex mandato iudicis. Imo quamvis partes litigantes principales per se de calumnia juraverint, & postea per procuratores à se constitutos causam suam prosequi velint, debent etiam isti Curi & illi, qui à procuratoribus post litem contestatam substituntur) de calumnia jurare, uti colligitur *ex c. 2. §. Procuratores h. t. in 6.* cum & ipsi calumniari possint, & consequenter per principalium iuramentum de cavenda calumnia parti litiganti, non est satis consultum: quod ipsum ob hanc causam sentiendum etiam & dicendum est, de Advocatis, qui melius sapius calumniari sciunt, & solent, quam ipsæ partes, nisi hodiernâ consuetudine hi tales à iuramento hoc excusentur, de quibus dignitas personæ meliora præsumere jubet, vel certè ne detur multorum perjuratorum occasio, vel quoddam videatur iuramentum generale, quod in Curis plerisque usita-

tum est, dum ad munus Advocati admittuntur, aliqui sufficere.

§. II.

In quibus causis, quando, & quomodo præstandum sit iuramentum calumnie?

IN omnibus causis, in quibus probatio est necessaria, non tantum in prima instantia, sed etiam in causa appellationis, præstandum est iuramentum calumnie, siue causæ illæ civiles sint, siue criminales (*gloss. in c. 1. V. criminaliter h. t.*) siue sint ordinariæ, siue delegatæ, siue compromissariæ, quæ coram arbitris tractantur, siue parvæ siue magnæ; & quamvis olim de jure antiquo Canonico, in causis spiritualibus aut eis annexis iuramentum calumnie nec deferri, nec recipi solebat. *c. Literas 2. h. t.* eò quod in spiritualibus præsumeretur semper Deus haberi præ oculis, nec calumniatos litigantes, & sufficere iuramentum de veritate dicenda, quia tamen postea animadvertum fuit, ut ait Pontifex *in c. 1. §. Quamvis h. t. in 6.* etiam in his causis frequenter à litigantibus calumnias irrogari, hinc statutum hoc jure novo fuit, ut in his etiam causis tam de veritate dicenda, quam de calumnia juretur.

Est autem hoc iuramentum calumnie in principio litis præstandum, statim scilicet post litem contestatam, antequam positiones ab adversario offerantur, neque tamen, ut advertunt SS. Canones, processus judiciarius erit vitiosus, si serius præstitum fuerit hoc iuramentum, cum ordo hic, ut ait Pontifex *in cit. c. 1. in 6.* non sit de substantia processûs, & ideo